No Present, by Klaske

Lesbrief

Lezen

Laat de studenten individueel het boek lezen in de les. Ruim voor het lezen tenminste 20 minuten van de les in.

Er is ook een meeleesversie van het boek beschikbaar via: https://youtu.be/xwasM3rQpyY

Tip!	Tip!	Tip!
Rust en stilte zijn erg belangrijk tijdens het lezen, maar studenten zullen hier mogelijk aan moeten wennen. Om studenten te motiveren is het goed als de docent tegelijkertijd het boek ook leest.	Geef vooraf aan dat je na het lezen met elkaar in gesprek wilt over het boek maar vertel nog niet op welke manier je het boek wilt bespreken. Het is belangrijk dat de studenten het verhaal vrij kunnen interpreteren.	Om over het boek te kunnen praten, is het niet nodig dat iedereen tot hetzelfde punt gelezen heeft. Het doel van het gesprek is het delen van de leeservaring.

Thema's

Het boek *No Present, by Klaske* bevat een aantal maatschappelijke thema's, die besproken kunnen worden. Belangrijke thema's zijn:

- **Vormen van democratie.** Klaske onderzoekt in haar scriptie-notes en samen met Pollo verschillende vormen van bestuur, niet alleen in Nederland, maar ook internationaal en in historisch verband.
- **Individualisme.** Klaske maakt een persoonlijke ontwikkeling door en ontdekt haar eigen plaats in de wereld. Zij komt er door haar gesprekken met Pollo achter dat mensen meer met elkaar verbonden zijn dan dat zij dacht.
- **LHBTIQ+.** Pollo ontvluchtte zijn geboorteland Ghana omdat hij daar als biseksueel niet geaccepteerd wordt. De situatie in Ghana is, sinds het boek geschreven werd, nog nijpender geworden doordat het Ghanese parlement op 28 februari 2024 een nieuwe wet aannam die het zijn van lesbisch, homoseksueel, biseksueel of trans strafbaar maakt. Wanneer je jezelf als lhbtiq+'er identificeert, kun je daar tot drie jaar cel voor krijgen. Op het vormen of financieren van een lhbti-gemeenschap staat zelfs vijf jaar gevangenisstraf. (Bron: Amnesty International en NOS)
- **Duurzaamheid en fast fashion.** Klaske komt erachter dat zij door haar kledingconsumptie een actieve bijdrage levert aan uitbuiting en vervuiling op andere plekken in de wereld.

Andere thema's in het boek zijn: mediawijsheid, kolonialisme, culturen en identiteit.

wy binne mbû

Werkvorm

Geef de studenten voordat ze beginnen met lezen 5 post-its in verschillende kleuren. De kleuren staan voor:

1. **Emotie**
   Soms gebeuren er in een verhaal dingen waar je een blij gevoel van krijgt. Of het geeft je juist een heel verdrietig of boos gevoel. Verhalen kunnen veel verschillende emoties oproepen. Welke emotie voelde je bij dit fragment? En wat zorgde ervoor dat je dit gevoel kreeg?

2. **Feit**
   In een realistisch verhaal zoals *No Present, by Klaske* wordt gebruik gemaakt van feiten. Welk feit vond je interessant? Waarom sprak het je aan?

3. **Herkenning**
   In een verhaal kun je soms jezelf herkennen in een personage. Bijvoorbeeld in hoe het personage op een situatie reageert. Maar ook de situatie kan herkenning oproepen. Bijvoorbeeld doordat je zelf iets vergelijkbaars hebt meegemaakt. Het kunnen zelfs hele kleine details zijn. Wat was er voor jou herkenbaar in dit fragment? Wat deed dit met je?

4. **Ontwikkeling**
   Personages in een verhaal maken vaak een ontwikkeling door. Welke ontwikkeling herkende jij in het verhaal? Wat vind je hiervan?

(Bepaal vooraf welke kleur waarmee correspondeert)

De student plakt de 5 post-its bij fragmenten in het boek waar hij/zij geraakt wordt, onder de indruk is, etc. Elke post-it mag steeds één keer gebruikt worden, maar kan tijdens het lezen worden verplaatst wanneer een ander fragment bijvoorbeeld meer indruk maakt.

De student schrijft voor zichzelf op waarom de post-it bij juist dit fragment geplakt is.
Gebruik hiervoor het invulblad uit de bijlage.

Tip!

Zorg ervoor dat het bespreken van het boek geen overhoring is! Het gaat er niet om hoeveel studenten van het verhaal onthouden hebben maar hoe zij het beleefd hebben, op welke manier zij het interpreteren en hoe het hun mening over de thema's beïnvloed heeft. Dat kan voor iedereen verschillend zijn.

Afsluiting

Bespreek klassikaal of in groepjes het deel van het boek dat je hebt gelezen.
Kies met elkaar één of meer onderwerpen waar je het over wilt hebben: emotie, feit, herkenning of ontwikkeling. Hoe heb je het fragment beleefd dat je gelezen hebt?
Bespreek het fragment aan de hand van de notities op het invulblad.

Zorg voor een open gesprek, met respect voor elkaars interpretaties. Studenten hoeven het niet met elkaar eens te zijn. Iedereen kan een boek anders beleven. Luister naar elkaar en neem elkaar serieus.

Invulblad

Emotie Omcirkel welk gevoel er bij jou opgeroepen werd bij dit fragment.	Blijdschap Boosheid Verdriet Geluk Jaloezie Angst Bewondering Afkeer Anders, namelijk:
Wat zorgde ervoor dat je dit gevoel kreeg?	
Feit Welk feit vond je interessant? Waarom sprak het je aan?	
Herkenning Wat was er voor jou herkenbaar in dit fragment? Wat deed dit met je?	
Ontwikkeling Welke ontwikkeling herkende jij in het verhaal? Wat vind je hiervan?	

wy binne mbû

Boekentips

Hieronder staan Young Adult titels van verschillende leesniveaus die aansluiten bij de thema's in het boek *No Present, by Klaske*. Deze boekentips zijn in te zetten voor vrij lezen en aan te raden wanneer een student het boek eerder uit heeft dan de rest van de klas, of als de student graag verder wil lezen op een bepaald thema.

Kolonialisme/Ghana/Suriname

***Dans om het zwarte goud* – Lidia Rood**
De Amsterdamse Helmi heeft brieven gevonden over Ghana, geschreven door haar bet-, bet-, betovergrootvader. Ze praat erover met Kofi, die uit dat land komt, en met Weston, die vers uit Suriname is aangekomen. Maar Weston lijkt niet zo geïnteresseerd. Waarom niet?

***Hoe duur was de suiker?* – Cynthia McLeod**
Het boek speelt zich af in Suriname, in de periode 1765-1779. McLeod geeft met haar boek een beeld van het dagelijks leven in het koloniale rijk. Centraal staat het leven van twee stiefzusjes, Elza en Sarith, afkomstig uit een joodse plantersfamilie. Ze blijken erg verschillend te zijn, ook in de wijze waarop ze met hun slaven omgaan.

***Jaguarman* – Raoul de Jong**
Op zijn 28ste ontmoet Raoul de Jong, zoon van een Nederlandse moeder en een Surinaamse vader, zijn vader voor het eerst. Ze praten hetzelfde, bewegen hetzelfde en geloven allebei in wonderen. Dan vertelt Raouls vader hem een verhaal dat blijft hangen: een van hun voorouders, een medicijnman, kon zichzelf transformeren in een jaguar, en die magische kracht werd doorgegeven van vader op zoon. Gegrepen door dit mysterie besluit Raoul op onderzoek uit te gaan in Suriname.

Tip!

Wijs de studenten op de mogelijkheid om lid te worden van de bibliotheek. Bij verschillende bibliotheken kun je t/m 18 jaar gratis lid worden en soms zijn er speciale jeugdabonnementen. Meer informatie via https://www.bibliotheek.nl/lid-worden.html

Vluchten

***Wês net bang (mar wol foarsichtich)* – Hanneke de Jong**
It boek 'Wês net bang' fertelt it wier barde ferhaal fan de santjinjierrige Lilan. Fanwege de oarloch yn har bertelân Syrië, lit Lilan alles achter en besiket se nei Nederlân te kommen. Har reis as flechtling is net sûnder gefaar. As se dan ek noch har rêchsek en jild ferliest, wurdt it wol hiel dreech om de reis fol te hâlden. Binne der minsken dy't har helpe wolle? Sil se Nederlân berikke? En fynt se har famylje werom?

***Hero* – Martha Attema (twatalich: Frysk/Ingelsk; bilingual: Frisian/English)**
Yn de lêste winter fan de Twadde Wrâldoarloch moat Izaak syn ûnderdûkplak yn Amsterdam ferlitte, omdat it dêr te gefaarlik wurdt. Hy reizget achter op de fyts by koerierster Els nei syn nije skûlplak, in buorkerij yn it noarden fan Fryslân. En ek al binne de minsken dêr leaf foar him, hy fielt him iensum en ellindich. Pas at er freonskip slút mei it prachtige swarte hynder Hero, feroaret dat. De Dútsers wolle dy sterke Fryske hynst ek graach hawwe, en as de soldaten komme om it hynder op te heljen, kin allinnich Izaak in manier betinke om him te rêden.

'During the last winter of World War II, Izaak must leave his hiding place in Amsterdam to travel with Els, a bike courier, to live on a farm in the northern part of the Netherlands. Although the people are kind to him, he is miserable until he makes friends with a beautiful black horse. When the Germans come for the horse, only Izaak can think of a way to save him.

Bookzine 3 – Als er niets te kiezen is
Het aangrijpende verhaal van Tadese die vanuit zijn thuisland Eritrea naar Fryslân vluchtte.
https://wybinnembu.frl/lesmateriaal/bookzines/bookzine-3/

Identiteit

***Amir* – Rein van der Wiel**
De twaalfjarige Amir moet voor school een dagboek bijhouden en opschrijven hoe hij over zichzelf en de mensen om hem heen denkt. Amir woont met zijn Nederlandse moeder in Amsterdam en gaat op zoek naar zijn verdwenen vader, een Afghaanse vluchteling.

Bookzine 6 – Northern and Eastern Roots
A personal story about roots, and their influence on life.
https://wybinnembu.frl/lesmateriaal/bookzines/bookzine-6-northern-and-eastern-roots-english/

Bookzine 9 – Rebelsk mei in misje
In ynspirearjend ferhaal oer dy bewust wurde fan wa'tst bist en watst útdrage wolst.
https://wybinnembu.frl/lesmateriaal/bookzines/bookzine-9/

Verbondenheid

***Het moois dat we delen* – Ish Ait Hamou**
Een jonge vrouw en een oude man wonen in dezelfde buurt, maar ze kennen elkaar niet. Als zij op een dag zijn boodschappen komt bezorgen, kruisen hun wegen elkaar. Ze ontdekken dat hun totaal verschillende levens onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, maar slagen ze er ook in de verbintenis met elkaar aan te gaan en elkaar echt te leren kennen?

Bookzine 1 – Soarch foar elkoar
In persoanlik ferhaal fan trije freondinnen dy't troch de koroanapandemie de krêft fan freonskip ûntdutsen.
https://wybinnembu.frl/lesmateriaal/bookzines/bookzine-1/

LHBTIQ+

***De afwijking* – Dries Muus**
De veertienjarige Matty Groen wil graag profvoetballer worden. Hij vindt dit zo belangrijk dat hij met de goden afspreekt dat zij hem alles mogen aandoen in ruil voor een carrière als profvoetballer. Matty heeft veel talent, verovert een basisplaats en blijft maar scoren. Dan gebeurt er iets vervelends in de kleedkamer, waardoor Matty's wereld overhoop wordt gegooid. Hij wil niet meer trainen.

***Wie is nou normaal?* – Lisa Williamson (ook in het Engels: *The art of being normal*)**
David weet al zijn hele leven dat hij een meisje is, maar durft die kennis alleen met zijn twee beste vrienden te delen. Leo is van zijn vorige school weggestuurd en zit nu bij David op school. Als Leo de pestkop van David tegen de grond slaat, ontstaat er langzaamaan een vriendschap tussen de twee buitenbeentjes. Beide jongens dragen een groot geheim met zich mee en als ze elkaar beter leren kennen en zich vertrouwd bij elkaar voelen, durven ze hun geheim prijs te geven. Het vertellen van hun geheimen heeft grote gevolgen.

Bookzine 2 – De kers op de taart
Het inspirerende verhaal van Sanne die sinds diens vierde al weet dat die niet jongen óf meisje is.
https://wybinnembu.frl/lesmateriaal/bookzines/bookzine-2/

Duurzaamheid en fast fashion

***The last whale* – Chris Vick**
Fiery and fierce, computer geek and eco-activist, Abi is holidaying with her grandmother on an island off the Norwegian coast. Having developed and befriended an AI device, Moonlight, she hopes to organise a global protest. On the island, she learns her great-grandfather rejected the family's whaling livelihood, instead creating the first whale song recording. Inspired by him, Abi and Moonlight translate the whales' songs and discover their stories. Whales are under threat, their numbers rapidly dwindling. Abi is determined to help.

***Stitched up* – Steve Cole**
When Hanh is offered a job as a shop assistant in Hanoi, she hopes to earn money to help her family. But it's a trick. She is forced into child labour in an illegal clothing factory.
For the child workers, life in the sweatshop is a daily nightmare of long hours, poor food and regular violence. Trapped hundreds of miles from home, Hanh and her friends are desperate to escape. But freedom rests on them taking a dangerous chance – and a sacrifice that will change them for ever.

Democratie

Bookzine 7 – Kap no ris
Franke is 23 jier en polityk aktyf yn de eigen gemeente.
https://wybinnembu.frl/lesmateriaal/bookzines/bookzine-7-2/

***In aap klimt út 'e beam* – Koos Tiemersma**
'In aap klimt út 'e beam is in mei faasje en humor skreaune satire en foarmet in bitend kommentaar op in maatskippij dêr't ûnfrede foar master opslacht en de waan fan 'e dei regeart'.

***I am Malala* – Christina Lamb and Malala Yousafzai**
The bestselling memoir of the youngest ever Nobel Prize winner, Malala Yousafzai, the schoolgirl who stood up to the Taliban.